ARCHIEFJES

VIII

1940-1945

Georges BECHOUX

3 - In de sporen van G. Bechoux

Marc VANDAELE

ARCHIEFJES

Het was de bedoeling een stukje van het ontsnappingstraject van Georges BECHOUX af te leggen in 2012. Het zou 70 jaar nà de feiten geweest zijn. Het werd 2013, in de maand mei. De sneeuw was afwezig, evenals de lage temperaturen ; mei 2013 leek echter meer op een late herfstmaand dan op een lentemaand. We hadden gedacht een kamer te vinden in een hotel te **Salins-les-Bains** maar alles was er volzet. Dan maar gereserveerd in **Poligny** (Hôtel de Paris). Het traject **Salins-Poligny** was nu juist het gedeelte van de vluchtroute dat het drietal BECHOUX-GADISSEUR-GENDARME te voet hadden afgelegd om van de bezette zone naar de vrije zone over te gaan (zie Journal 24 januari 1942) …

In **Salins-les-Bains** was het drietal per bus toegekomen vanuit Besançon. In Besançon hadden ze de nacht doorgebracht in de wachtzaal van het station (zaterdag 24 januari 1942). Logies te krijgen in Salins leek niet gemakkelijk te zijn en er werd hun aangeraden de bus te nemen naar Vers-en-Montagne, via Andelot … Die bus – waarop ook Duitse douaniers hadden plaatsgenomen – kon wegens de ijzel, de helling niet oprijden en ze moesten in Salins blijven. Uiteindelijk belandden ze bij pastoor Lébé van de parochie **Saint-Maurice** te **Salins-les-Bains** …

Meer dan zeventig jaar nadien is het decor grotendeels intact overgebleven, maar acteurs en actrices zijn verdwenen en weinigen kunnen nog iets vertellen over de tijd van toen. Graag had ik nog de naam **Lébé** teruggevonden in een lijst van pastoors die soms binnenin de kerk aan de muur prijkt. Er was geen spoor van dergelijke lijst terug te vinden. Tijdens die regenachtige laatste meidag 2013 leken **Salins-les-Bains** en de kerk van **Saint-Maurice** wel in rouwstemming **…**

Saint-Maurice *: zeg niet zomaar 'kerk' tegen een 'Collégiale Royale – XIIIe siècle.*

Vanuit **Salins-les-Bains** is het inderdaad een slingerende weg naar **Cernans,** op ongeveer 4 km. In dit dorpje hebben we het middagmaal genomen in het volksrestaurantje : *la Marmotte Jurassienne :* een *assiette de charcuterie,* een *assiette de fromage,* vergezeld van een *vin rouge du Jura*. In **Cernans** had het trio kennis gemaakt met M. Sansey, 'huisvader van een kroostrijk gezin en wagenmaker van beroep' en daar hadden ze kunnen overnachten.

Voorbij Cernans hebben we de **D472** verlaten om de richting te nemen van de dorpjes **Lemuy, Montmarlon, Supt** (uitgesproken **[sy]), Chapois** en **Le Larderet**, in de voetsporen van het drietal.

ARCHIEFJES

Wanneer het trio aankwam in **Le Larderet** hadden ze de weg afgelegd, in koude en sneeuw. Voor Georges Bechoux, die zijn voet bezeerd had bij het afdalen van de citadelvesting, zal het een lijdensweg geweest zijn. In zijn dagboek kunnen we lezen :

… mijn voet doet enorm veel pijn want we hebben 17 km afgelegd en hebben op heelwat plaatsen wel 70 cm sneeuw gehad. We liggen in het hooi en hebben koud.
Maandag 26 januari 1942 : Opgestaan om 8 uur - ontbijt - geven 30 francs voor ons drieën en vertrekken naar de boerderij met de naam Ferme de la Barre – sneeuwstorm - we worden goed onthaald maar … er is geen 'passeur' (de man die ons over de grens moet smokkelen) - we nemen inlichtingen i.v.m. hoe we aan de andere kant van de demarcatielijn kunnen geraken ; die bevindt zich op 100 m afstand - om 11.30 vertrekken we - geen patrouille te zien - we steken de grote weg over, passeren onder de spoorwegbrug door en gaan het bosje in, eerst links, dan rechts …

Deze **Ferme de la Barre** was dus het startpunt geweest van een zeer kritieke fase in hun tocht. Ze hadden gedacht dat er een ***passeur*** zou zijn op die maandagmorgen, wat niet het geval was. Het spreekt vanzelf dat langs die lange demarcatielijn doorheen Frankrijk, overal mensen van de plaatselijke bevolking te vinden waren die de streek goed kenden en bereid waren – al of niet tegen een vergoeding – vluchtelingen naar de vrije zone te leiden.
Hier moesten ze het dus doen zonder **'passeur'**, wat een risicovolle onderneming was : onbekend gebied, alles besneeuwd, weinig herkenningspunten … Dankzij de inlichtingen die ze ingewonnen hadden, wisten ze dat ze **Valempoulières** moesten bereiken.

We zijn dus gereden naar die **Ferme de la Barre** en konden met de landbouwers spreken die er werkzaam waren. Van de namen die voorkwamen in het dagboek hadden ze horen spreken. De oorspronkelijke hoeve zelf was jaren geleden door brand verwoest geworden. Nu was er nog een Chambre d'hôte met de naam **Les Granges de la Barre**.

<= Eventjes contact opgenomen met de bewoners van de nieuwe Ferme de la Barre.

ARCHIEFJES

De spoorweglijn **Champagnole – Vers-en-Montagne – Arbois** vormde hier ongeveer de demarcatielijn = schei-dingslijn tussen het bezette Frankrijk en het Frankrijk van Pétain (Vichy). Daarachter lag een **no man's land** dat moest doorkruist worden.

*De oude spoorlijn met de viaduct, op 100 meter van de **Ferme de la Barre**. =>*

Foto genomen onder de viaduct : met enige verbeelding zien we een besneeuwd landschap. Zoals beschreven in het dagboek : ***… we steken de grote weg over, passeren onder de spoorwegbrug door en gaan het bosje in, eerst links, dan rechts – het is vermoeiend want de sneeuw …***

Ze slaagden erin – na een zeer bewogen tocht - **Valempoulières** te bereiken.

Hun off-road route was voor ons onmogelijk te volgen. We hebben dan maar de weg gevolgd naar **Vers-en-Montagne**, zijn over de spoorweg gereden, richting **Valempoulières**.

… ik hoor een klok luiden en onthou het als herkenningspunt - we nemen de richting van het klokkengelui en na een uur moeizaam stappen, zien we, tot onze vreugde, de klokkentoren - we besluiten daaruit dat het de klokkentoren van Valempoulières moet zijn - we overschrijden opnieuw de lijn van het no-man's-land, niet ver van de vijandelijke post - het dorp is nu heel goed zichtbaar - we eten de rest van de chocolade en hernemen onze langzame tocht - om 20 uur komen we aan de rand van het dorp waar, naast een oud kruisbeeld, de lang verwachte wegwijzer staat - broederlijk omhelzen we elkaar, want onze pogingen zijn met succes bekroond geworden, en we danken God voor zijn almachtige bescherming - we stappen verder tot aan de Franse wachtpost (Alpenjagers) - het onthaal is hartversterkend - we vertellen wat we allemaal beleefd hebben tijdens die etappe ; daaruit wordt besloten dat de Duitsers op ons geschoten hebben toen we reeds in de Vrije Zone waren …

Het naambord te lezen van het dorpje **Valempoulières** en het silhouet van het kerkje te zien bracht bij ons een emotioneel schokje teweeg. Hier was het dus dat het drietal elkaar kon omhelzen. Van de oude richtingaanwijzer was geen spoor meer te bekennen, van de 'chasseurs alpins' al evenmin.
Sedert de lectuur van het dagboek is de naam **Valempoulières** in het geheugen gegrift en blijft onlosmakelijk verbonden met het spannend avontuur dat het drietal in de bossen en velden daaromheen hebben beleefd. Om nog een beter idee van de streek te hebben zijn we later die dag, via de **Cirque du Fer à Cheval** en de **Reculée des Planches,** naar **Arbois** gereden, stadje dat ook nog in de bezette zone lag.

Van **Valempoulières** reden we verder naar het dorpje **Montrond**. Het moet een hele opluchting geweest zijn voor hen, zich wat vrijer te kunnen bewegen in dat Frankrijk van **Pétain**, alhoewel …

In **Montrond** - waar zij toen in een cafeetje hun proviand opgegeten hebben (brood en gedroogde sardines) - zijn wij ook rechts afgeslagen om de weg te nemen naar **Poligny**. Onze tocht leek wat op een **bedevaart,** zo intens was de belevenis diezelfde weg van het drietal af te leggen. De verbeelding moest er het witte landschap bijdenken, alsmede de toestand van de wegen in de veertiger jaren.
Halt houden langs de **N 5** om in de omgeving van **Vaux-sur-Poligny** enkele kiekjes te nemen van de slingerweg en aldus de impressies weer te geven die ze hadden bij het naderen van Poligny, bleek wat gevaarlijk te zijn. Het volstaat een blik te werpen op de wegenkaart (Michelin), of even te Googlen, en dan het dagboek na te slaan op datum van **dinsdag 27 januari 1942**, om een idee te hebben van die **N 5** tussen **Montrond** en **Poligny**.

… na 4 km arriveren we in Montrond en kopen er een brood en 1/4 k gedroogde sardines; die kunnen we opeten in een café - vandaar verder, een lange weg van 13 km, en geen vrachtwagens te bespeuren - op 5 km van Poligny, drinken we een glas - dan komt een sterke afdaling met steile rotsen en een prachtig alpenlandschap - typisch voor de Jura - en een heel diepe vallei, loodrecht naar beneden …

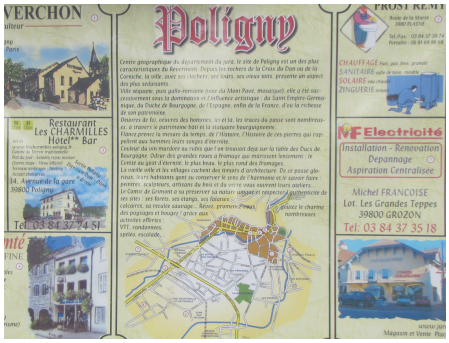

In **Poligny** nam hun voettocht een einde. Ze kregen onderdak in het Onthaalcentrum, en verzorging in het pensionaat van de Zusters van Jezus en Maria. Op woensdag 28 januari 1942 hebben ze om 6.15 uur de trein genomen te **Poligny**, bestemming **Lons-le-Saunier**. De treinreis zou verder gaan naar **Lyon** en **Marseille**, waar ze gebleven zijn tot eind april.

Via **Spanje, Portugal** en **Gibraltar** ging het naar **Groot-Britannië**. **Georges Gadisseur** vond zijn weg bij de **Staatsveiligheid**, **Robert Gendarme** had een welfare-taak voor de Belgische soldaten in Groot-Brittannië, en **Georges Bechoux** trad toe tot de **R.A.F**., werd **air-gunner** en nam deel aan de bombardementen boven België, Frankrijk en het Ruhrgebied (1944).

Royal Air Force 1944 – George Bechoux en de leden van de ‘crew’.

Na de oorlog verliet hij de **R.A.F.** met de graad van **captain**.

M.V. 2013

ARCHIEFJES